

ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

О. ЛЕБЕДЕНКО, к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Важливою ланкою системи ринкового господарства і невід'ємною умовою функціонування аграрних підприємств є конкурентоспроможність.

Під поняттям конкурентоспроможності аграрних підприємств розуміють здатність суб'єктів економічної діяльності аграрної сфери пристосовуватися до нових умов господарювання, використовувати свої конкурентні переваги і перемагати в конкурентній боротьбі на ринках сільськогосподарської продукції / послуг та засобів виробництва, максимально ефективно використовувати земельні ресурси, якомога повніше задовольняти потреби покупця шляхом аналізу структури ринку і гнучкості реагування на зміну його кон'юнктури [6].

Оцінка конкурентоспроможності підприємства – це визначення комплексу показників його виробничо-господарської діяльності, що визначають успіх підприємства на ринку, по відношенню до системи показників конкурентів [4].

Попри наявність в економічній літературі значної кількості методичних підходів до визначення рівня конкурентоспроможності підприємств аграрної сфери, наразі відсутній єдиний загальноприйнятий метод, тому оцінку конкурентоспроможності аграрних підприємств здійснюють шляхом використання системи критеріїв та показників.

На думку ряду вчених, найвагомим показником конкурентоспроможності в сільському господарстві є продуктивність [5]. В.В. Вітвіцький та Ю.О. Авраменко вважають, що першорядними елементами в підвищенні продуктивності й, відповідно, конкурентоспроможності підприємств є трудові ресурси та умови праці – якість й управління ними. При цьому, очевидним, на думку вчених, є той факт, що підвищення продуктивності і поліпшення умов життя працівників пов'язані між собою [3].

З точки зору В.Я. Амбросова та Т.Г. Маренич, для оцінки конкурентоспроможності аграрного підприємства важливими показниками є обсяг продажу у вартісному обчисленні та прибуток. Як додаткові показники можуть виступати порівняльний рівень собівартості продукції та ціна її реалізації [1, с. 26].

І.В. Гуторова, вважає, що, оскільки у сільському господарстві земля є основним ресурсом, показниками визначення рівня конкурентоспроможності виробництва є обсяг валової продукції та прибутку з розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь, на одного середньорічного працівника, на 1 грн. основних виробничих фондів, виробництво валової продукції на 1 грн. виробничих витрат, рентабельність виробництва [8, с. 56].

З точки зору Л.Ю. Семенової, дослідження конкурентоспроможності підприємства доцільно проводити через дослідження конкурентоспроможності його продукції [7].

В зв'язку з цим Балабанова Л.В. зазначає, що основу конкурентоспроможності продукції являє її якість, і тільки в разі певних надзвичайних ситуацій на ринку за низької купівельної спроможності неякісні товари можуть бути конкурентоспроможними. Але конкурентоспроможність включає лише ті фактори якості, які являють інтерес для основної групи споживачів даного товару і сприяють задоволенню конкретної потреби [2, с. 93-94].

Вважаємо, що в умовах різноманітності підходів, аграрним підприємствам доцільно використовувати такі критерії та показники оцінки конкурентоспроможності, які якомога повніше враховують специфіку їх діяльності та цілей, які вони перед собою ставлять.

Список використаних джерел:

1. Амбросов В.Я. Оцінка конкурентоспроможності агроформувань / В.Я. Амбросов, Т.Г. Маренич // Вісник ХНАУ, серія «Економіка АПК і природокористування». – 2009. – № 10. – С. 23-28.
2. Балабанова Л.В. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємств / Л.В. Балабанова, В.В. Холод. – К.: Професіонал, 2006. – 448 с.
3. Вітвіцький В.В. Управління продуктивністю та конкурентоспроможністю аграрних підприємств у контексті соціально-економічних цілей розвитку / В.В. Вітвіцький, Ю.О. Авраменко // Економіка АПК. – 2018. – № 5. – С. 100-109.
4. Галицький О.М. Сучасні інструменти оцінки конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства / О.М. Галицький, І.С. Найда, А.В. Найда // Економіка харчової промисловості. Том 1. – № 2. – 2019. – С. 62-70.
5. Лупенко Ю.О. Роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності України на світових ринках сільськогосподарської продукції / Ю.О. Лупенко, Н.І. Патика // Агросвіт. – 2019. – № 11. – С. 16-23.
6. Малік М.Й., Нужна О.А. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми: монографія. – Київ: Інститут аграрної економіки, 2007. – 270 с.
7. Семенова Л.Ю. Методологічні підходи до оцінки конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / Л.Ю. Семенова. – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/41.pdf> 19.
6. Ульяновченко О. В., Євчук Л. А., Гуторова І. В. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств та стратегічні аспекти її формування: монографія. Х.: Віровець А.П. «Апостроф», 2011. – 340 с.

